

IV. MOLĖTŲ R. VVG „KEISDAMIESI KEIČIAME“ KAIMO VIETŪVIŪ PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO PLANAS

Šio skyriaus tikslas – pateikti informaciją apie Molėtų r. VVG parengtos vietos plėtos strategijos įgyvendinimo procesą.

VVG, įgyvendindama strategiją, vadovausis Vietos plėtos strategijų, įgyvendinamų pagal Lietuvos Kaimo plėtos 2007-2013 metų programos krypties „LEADER metodo įgyvendinimas“ priemone „Vietos plėtos strategijų įgyvendinimas“, administravimo taisyklėmis (toliau Administravimo taisyklės), kuriose pateiktos išsamios strategijų įgyvendinimo ir vietos projektų valdymo organizavimo nuostatos.

4.1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO ETAPAI IR JŲ APRAŠYMAS

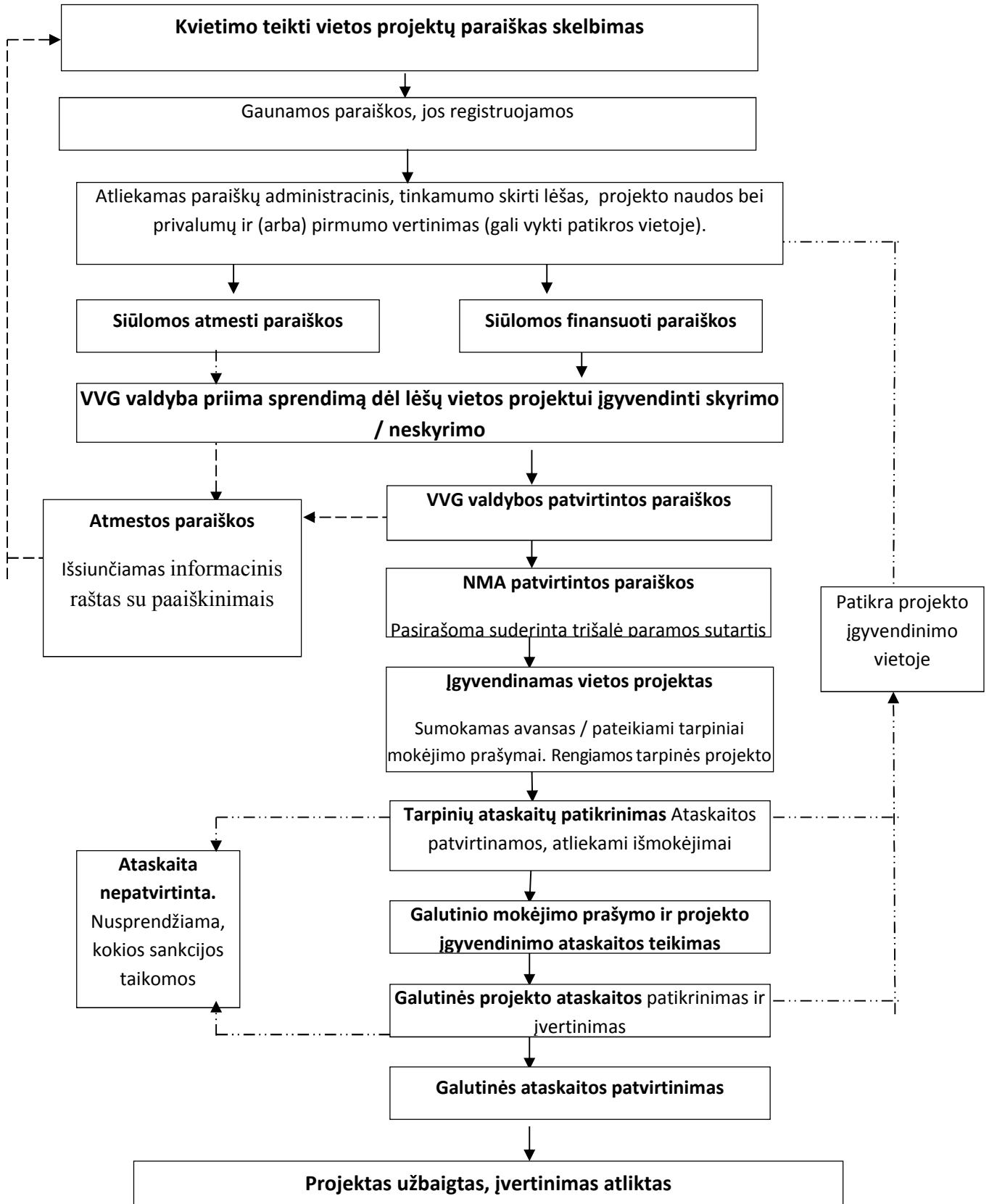
4.1.1. Pasirengimas vietos projektų konkurso skelbimui

Prieš skelbiant vietos projektų konkursą, VVG pirmiausiai aktyviai viešins parengtą kaimo vietovių plėtos strategiją. Tuo tikslu bus organizuotas vietos strategijos pristatymo plačiam visuomenės renginys. Siekiant kuo labiau sudominti vietos organizacijas bei vietos gyventojus dalyvauti strategijos įgyvendinime, bus surengti informaciniai seminarai ir VVG teritorijos seniūnijose. Šiuose seminaruose kaimo gyventojai bei kaimo organizacijų atstovai bus supažindinami su LEADER metodo galimybėmis, VVG parengtu strateginiu planu ir kaimo gyventojų bei organizacijų vaidmeniu šio plano įgyvendinime. Bus pateikiamas detalus paaiškinimas, kaip pildyti paraiškas, aptariamoms galimos projektų idėjos.

Prieš paskelbiant kvietimą teikti vietos projektų paraiškas, VVG taip pat sudarys kvietimų teikti vietos projektų paraiškas tvarkaraštį ir parengs reikiamą dokumentaciją bei ją patvirtins VVG valdybos posėdyje iki vietos projektų paraiškų teikimo likus ne mažiau kaip 5 darbo dienoms. Administravimo taisyklių II Skirsnyje pateikiamas detalus konkurso skelbimui būtinos dokumentacijos aprašymas, be to NMA išsipareigoja parengti pavyzdines dokumentų formas.

4. 1 pav. pateikta schema iliustruoja projektų valdymo procesą, už kurį bus atsakinga VVG.

4. 1 pav. VVG projektų valdymo procesas

4. 1. 2. Kvietimo teikti vietos projektų paraiškas skelbimas

Įgyvendindama strateginį planą, VVG skelbs viešą konkursą vietos projektams finansuoti. Planuojama viešą paraiškų rinkimo konkursą skelbti trimis etapais, tačiau, jei po trijų etapų bus likę nepaskirstytų lėšų, VVG skelbs ketvirtą, papildomą, paraiškų rinkimų konkursą.

Pirmas etapas – 2010 m. antras pusmetis.

Antras etapas – 2011 m. antras pusmetis.

Trečias etapas – 2012 m. antras pusmetis.

Ketvirtas etapas (papildomas) – 2013 m. pirmas pusmetis.

Kvietimo teikti vietos projektų paraiškas skelbime nurodoma:

1. VVG pavadinimas, adresas, telefono ir fakso numeriai, el. paštas ir adresas, kuriuo galima gauti papildomos informacijos, už informacijos teikimą atsakingas VVG paskirtas asmuo (asmenys);
2. strategijos pavadinimas, prioritetai, pagrindiniai tikslai ir uždaviniai;
3. strategijos priemonė(-ės), pagal kurią(-ias) kviečiama teikti vietos projektus;
4. lėšų, skiriamų kvietimui teikti vietos projektus, suma litais (pagal atskiras priemones ar veiklos sritis);
5. tinkami pareiškėjai pagal strategijos priemonę, kuriai kviečiama teikti vietos projektus;
6. vietos projektų paraiškų pateikimo būdas;
7. galutinė vietos projektų paraiškų pateikimo diena ir valanda, vieta;
8. informacija, kur galima gauti kvietimo teikti vietos projektų paraiškas dokumentaciją;
9. kita VVG nustatyta informacija.

Skelbimai apie konkursą bus publikuojami VVG teritorijoje leidžiamuose spaudos leidiniuose, savivaldybės interneto svetainėje www.moletai.lt, Molėtų VVG „Keisdamiesi keičiame“ interneto svetainėje www.moletuvvg.lt, bei Programos „LEADER“ ir žemdirbių mokymo metodikos centro svetainėje www.leaderplus.lt, NMA interneto tinklalapyje www.nma.lt.

Skelbimuose spaudoje ir interneto svetainėse VVG pateiks nuorodas ir adresus, kuriais bus galima susipažinti su VVG parengta ir patvirtinta konkurso sąlygas reglamentuojančia dokumentacija:

- bendrosiomis taisyklėmis pareiškėjams;
- specialiosiomis taisyklėmis pareiškėjams;
- vietos projekto paraiškos forma;
- pavyzdine trišale vietos projekto vykdymo sutartimi;
- vietos projekto įgyvendinimo ataskaitos forma.

VVG sieks užtikrinti, kad informacija apie kvietimus teikti vietos projektų paraiškas bei kvietimų teikti vietos projektų paraiškas dokumentacija būtų vieša ir prieinama visiems galimiems pareiškėjams ir visuomenei.

4.1.3. Paraiškos pildymas

Projekto paraiška ir biudžetas turi būti užpildyti arba pagal Administravimo taisyklėse pateiktą paraiškos formą kai priemonę, kuriai teikiama paraiška reglamentuoja strategija ir KPP, arba pagal VVG parengtą paraiškos formą, kai priemonę reglamentuoja strategija, tačiau nereglamentuoja KPP.

Vietos projekto paraiškų formos pagal kiekvieną iš strategijoje numatytų priemonių pateikiamos kartu su VVG parengtomis specialiosiomis taisyklėmis pareiškėjams.

Vietos projektų paraiškų pildymo, teikimo ir registravimo tvarka numatyta Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „LEADER metodo įgyvendinimas“ priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“, administravimo taisyklėse ir VVG parengtose ir patvirtintose bendrosiose taisyklėse pareiškėjams.

4.1.4. Vietos projektų tinkamumo sąlygos

Bendrosiose taisyklėse pareiškėjams pateikiama bendra vietos projektų įgyvendinimo ir administravimo sąlygas nusakanti informacija, kurią privalo žinoti visi pareiškėjai, teikiantys vietos projekto paraiškas pagal bet kurią strategijos priemonę ar priemonės veiklos sritį.

Vietos projektų tinkamumo sąlygos nurodomos ir detalios išdėstomos VVG parengtose ir patvirtintose specialiosiose taisyklėse pareiškėjams, kurios parengiamos atskirai pagal kiekvieną strategijos priemonę. Šiose taisyklėse pateikiama informacija, kurią privalo žinoti pareiškėjas, teikiantis vietos projekto paraišką pagal konkrečią strategijos priemonę ar priemonės veiklos sritį. Jose nurodomi ir detalizuojami:

- tinkami ir netinkami pareiškėjai, paramos gavėjai;
- vietos projektų tinkamumo reikalavimai;
- tinkamos ir netinkamos finansuoti vietos projektų išlaidos;
- kvietimui teikti vietos projektų paraiškas skiriama lėšų suma;
- lėšų vietos projektui įgyvendinti dydžio nustatymo tvarka: didžiausia lėšų vietos projektui įgyvendinti suma, jų lyginamoji dalis, reikalavimai prie vietos projekto įgyvendinimo prisidėti nuosavu indėliu, mažiausia vietos projekto vertė;
- įnašo natūra (neapmokamo savanoriško darbo/nekilnojamojo turto) pripažinimo tinkamu vietos projekto vykdytojo nuosavu indėliu tvarka (kai taikoma);

- vietos projekto naudos ir kokybės ir (arba) pirmumo vertinimo kriterijai ir kt.
- Jeigu pareiškėjas vietos projekto paraišką teikia su partneriu (-iais), tarp pareiškėjo ir partnerio (ių) turi būti sudaryta vietos projekto įgyvendinimo bendradarbiavimo sutartis, kurioje turi būti numatytos pagrindinės bendradarbiavimo praktikos taisyklės, kurios yra apibrėžtos Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „LEADER metodo įgyvendinimas“ priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“, administravimo taisyklėse ir Molėtų rajono vietos veiklos grupės valdybos patvirtintose specialiosiose taisyklėse pareiškėjams.

4.1.5. Projekto trukmė

Projektas turi atitikti šiuos trukmei keliamus reikalavimus:

- Vietos projekto vykdymo sutartys gali būti sudaromos iki 2015 m. gegužės 30 d.
- Visi su vietos projekto įgyvendinimu susijusias išlaidas pateisinantys ir išlaidų apmokėjimą įrodantys dokumentai turi būti išrašyti, mokėjimo prašymai pateikti iki 2015 m. rugsėjo 1 d.
- Didžiausia galima projekto įgyvendinimo trukmė – 36 mėnesiai nuo sutarties pasirašymo datos.

4.1.6. Finansinės paramos intensyvumas, tinkamas projekto biudžetas

Išsamus tinkamų ir netinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų aprašymas, didžiausia ir mažiausia lėšų vietos projektui įgyvendinti suma bei lyginamoji dalis pagal kiekvieną VVG vietos plėtros strategijos priemonę pateikiamas VVG parengtose bei patvirtintose specialiosiose taisyklėse pareiškėjams.

Visoms VVG strateginėms priemonėms taikomos sąlygos:

- Kai vietos projektas teikiamas pagal KPP priemonę „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“, kurią reglamentuoja strategija ir KPP, lėšos vietos projektui įgyvendinti gali sudaryti:
- **iki 90 proc.** visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų, jeigu vietos projektas teikiamas savarankiškai arba su partneriais- juridiniais asmenimis, kaip nurodyta Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 metų programos priemonės „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ įgyvendinimo (Leader metodu) taisyklėse ir VVG parengtose ir patvirtintose specialiosiose taisyklėse pareiškėjams;
- kai vietos projektas teikiamas pagal priemones, kurias reglamentuoja VVG strategija, tačiau nereglamentuoja KPP, lėšos ne pelno projektui įgyvendinti gali sudaryti **iki 80 proc.** visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų.

4.1.7. Įnašas natūra

Tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų dalį, kurios nepadengia parama, vietos projekto vykdytojas ir (arba) partneris turi finansuoti piniginiu įnašu ir (arba) prisidėti įnašu natūra – nemokamu savanorišku darbu ir (arba) nekilnojamuoju turtu, pripažintu tinkamu vietos projekto vykdytojo ar partnerio nuosavu indėliu. Prisidėjimo prie vietos projekto įnašu natūra tvarką reglamentuoja Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 metų programos priemonės „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ įgyvendinimo (Leader metodu) taisyklėse ir Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „LEADER metodo įgyvendinimas“ priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“, administravimo taisyklėse bei VVG parengtose ir patvirtintose specialiosiose taisyklėse pareiškėjams.

4.1.8. Projektų paraiškų tvarkymas, jų vertinimas bei atranka

4.1.8.1. Vietos projektų paraiškų registravimas ir tvarkymas

Vietos projektų paraiškas kartu su reikalaujamais priedais iš pareiškėjų priima ir registruoja VVG paskirtas atsakingas asmuo kvietimo teikti vietos projektų paraiškas skelbime nurodytu adresu. Projektai bus registruojami, nurodant gavimo datą, pareiškėjo pavadinimą (jei pareiškėjas – juridinis asmuo) arba arba įgalioto asmens vardą, pavardę, pareiškėjo adresą, vietos projekto paraiškos pateikimo būdą, projekto paraišką užregistravusio VVG paskirto atsakingo asmens duomenis, ir suteikiant vietos projekto paraiškai unikalų registracijos numerį.

VVG paskirtas vietos projektų paraiškas tvarkysiantis asmuo, sudaro gautų projektų sąrašą. Užvedamos kiekvieno vietos projekto bylos, numatoma jų saugojimo vieta. Išsiunčiami laišakai, informuojantys pareiškėjus, kad jų paraiškos gautos.

4.1.8.2. Vietos projektų paraiškų vertinimo organizavimas

Iki vietos projektų paraiškų vertinimo pradžios VVG pasirengia vietos projektų atrankos ir tvirtinimo vidaus taisyklės, numato projektų vertinimo, ataskaitų rengimo bei jų teikimo VVG valdybai tvarką ir suderina ją su NMA (ne vėliau kaip likus 30 darbo dienų iki planuojamo pirmojo vietos projektų atrankos posėdžio dienos). Šie dokumentai bus rengiami pagal pavyzdines NMA parengtas formas.

Vietos projektų paraiškas VVG vertina vadovaudamasi parengtomis ir valdybos patvirtintomis bendrųjų ir specialiųjų taisyklių pareiškėjams nuostatomis. Vietos projektų paraiškų vertinimui VVG paskiria arba pasamdo atsakingus asmenis (toliau – vietos projektų paraiškų vertintojus). Šiam darbui

VVG gali pasitelkti ir nepriklausomus ekspertus, jeigu vietos projektų vertinimas reikalauja specialiųjų žinių. Nepriklausomus ekspertus VVG pasirenka atsižvelgdama į jų kvalifikaciją bei patirtį. Vietos projektų paraiškų vertintojais negali būti skiriami VVG valdybos nariai.

Prieš atlikdami vertinimą, vietos projektų paraiškų vertintojai ir VVG valdybos nariai pasirašys konfidencialumo ir nešališkumo deklaraciją (pagal pavyzdinę formą), kuria įsipareigoja būti nešališkais ir laikytis konfidencialumo.

Jeigu yra pagrindas manyti, kad asmens dalyvavimas vertinant vietos projekto paraišką, atliekant vietos projekto paraiškos vertinimo kontrolę ir (ar) vykdant kitas priskirtas funkcijas gali sukelti interesų konfliktą, tas asmuo pats arba strategijos VVG valdybai pareikalavus turi nusišalinti nuo viso vietos projekto vertinimo proceso. Vietos projektų atrankos posėdžio protokole turi būti įtraukiama informacija apie galimą interesų konfliktą.

4.1.8.3. Vietos projektų paraiškų vertinimas ir atranka

Visos kvietimo teikti vietos projektų paraiškas metu pateiktos projektų paraiškos bus vertinamos pagal specialiosiose taisyklėse pareiškėjams nustatytus reikalavimus. Šie reikalavimai vietos projektų paraiškų vertinimo metu nekeičiami.

Vietos projekto paraiškos vertinimo procesą sudarys šie pagrindiniai etapai:

- administracinės atitikties vertinimas;
- tinkamumo skirti lėšas vietos projektui įgyvendinti vertinimas;
- vietos projektų naudos ir privalumų vertinimas ir (arba) pirmumo vertinimas.

1) Administracinės atitikties vertinimo metu nustatoma ar vietos projekto paraiška tinkamai užpildyta, ar su paraiška pateikti visi specialiosiose taisyklėse pareiškėjams nurodyti dokumentai bei informacija. Administracinės atitikties vertinimas truks ne ilgiau kaip 10 darbo dienų nuo vietos projektų paraiškų pagal konkrečią priemonę priėmimo termino pabaigos (į terminą neįskaičiuojamas laikas, kai pareiškėjas šalina paraiškos trūkumus).

Vietos projektų administracinės atitikties vertinimo tvarka nustatyta Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „LEADER metodo įgyvendinimas priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“, administravimo taisyklėse, VVG parengtose ir patvirtintose specialiosiose taisyklėse pareiškėjams bei VVG parengtame ir patvirtintame organizacijos vidaus tvarkos apraše.

2) Tinkamumo skirti lėšas vietos projektams įgyvendinti vertinimo etapui teikiamos projektų paraiškos, kurios atitinka administracinės atitikties reikalavimus.

Tinkamumo skirti lėšas vietos projektui įgyvendinti vertinimui atlikti paskiriami arba pasamdomi du vietos projekto paraiškos vertintojai (esant vienam vertintojui VVG paskiria arba

pasamdo antrąjį kvalifikuotą asmenį, atliekantį tinkamumo skirti lėšas vietos projektui įgyvendinti vertinimo kontrolę ir peržiūrą). Vietos projektų paraiškų vertinimo metu VVG gali atlikti vietos projekto patikrą vietoje.

Vietos projektų tinkamumo skirti lėšas vertinimo tvarka nustatyta Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „LEADER metodo įgyvendinimas priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“, administravimo taisyklėse, VVG parengtose ir patvirtintose specialiosiose pareiškėjams bei VVG parengtame ir patvirtintame organizacijos vidaus tvarkos apraše.

3) Vietos projektų naudos ir privalumų vertinimui teikiamos projektų paraiškos, kurios atitiko administracinės atitikties reikalavimus ir buvo įvertintos kaip tinkamos skirti lėšas vietos projektui įgyvendinti.

Kai bendra pareiškėjų prašomų lėšų suma neviršija kvietimui teikti vietos projektų paraiškas pagal konkrečią priemonę planuojamos skirti lėšų sumos, vietos projektų naudos ir privalumų vertinimas gali būti neatliekamas.

Vietos projektų naudos ir privalumų vertinimo metu vietos projektams suteikiami balai pagal VVG nustatytus vietos projektų naudos ir privalumų vertinimo kriterijus

Vietos projektų naudos ir privalumų vertinimas vykdomas atsižvelgiant į vietos projekto paraiškos pateikimo ir administracinės atitikties bei tinkamumo skirti lėšas vertinimo metu pateiktus dokumentus.

Vietos projektų naudą ir kokybę vertina ne mažiau kaip du vietos projektų paraiškų vertintojai. Vietos projektų naudos ir privalumų vertinimo tvarka nustatyta Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „LEADER metodo įgyvendinimas priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“, administravimo taisyklėse, VVG parengtose ir patvirtintose specialiosiose pareiškėjams bei VVG parengtame ir patvirtintame organizacijos vidaus tvarkos apraše.

4.1 lentelė. Suvestinė vietos projektų naudos ir privalumų vertinimo vertinimo lentelė

Nr.	Projektas	Priemonė strategijoje	Naudos ir kokybės vertinimo balai	Prašoma paramos suma (Lt)
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.			>50	
8.				
9.				
10.				
11.			<50	

12.				
13.				
14.				
	Iš viso			xxxxxx

Jeigu vietos projekto paraiškoje nėra duomenų, leidžiančių įvertinti projekto naudą ar privalumus pagal kurį nors iš nustatytų kriterijų, laikoma, kad pareiškėjas kriterijaus reikalavimų (paklausimas nebūtinai) neatitiko.

4) Pirmumo vertinimas. Teikiamos projektų paraiškos, kurios atitiko administracinės atitikties reikalavimus ir buvo įvertintos kaip tinkamos skirti lėšas vietos projektui įgyvendinti.

Vietos projektų pirmumo vertinimo tvarka nustatyta Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „LEADER metodo įgyvendinimas priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“, administravimo taisyklėse, VVG parengtose ir patvirtintose specialiosiose pareiškėjams bei VVG parengtame ir patvirtintame organizacijos vidaus tvarkos apraše.

4.1.8.4. Sprendimas dėl lėšų vietos projektams įgyvendinti skyrimo

Vietos projektų paraiškų vertintojai, įvertinę vietos projektų paraiškas, užpildo vertinimo lenteles ir kitus VVG patvirtintus vietos projektų paraiškų vertinimo dokumentus, parengia vietos projektų paraiškų vertinimo ataskaitas ir teikia jas VVG valdybai. Vietos projektų paraiškų vertinimo ataskaita, susidedanti iš vietos projektų paraiškų vertinimo rezultatų suvestinės ir atskirų vietos projektų paraiškų vertinimo ataskaitų, rengiama ir tvirtinama derinant su NMA.

VVG valdyba sprendimus dėl lėšų vietos projektams įgyvendinti skyrimo priima vietos projektų atrankos posėdžiuose (toliau – posėdžiuose), į kuriuos privaloma kviešti NMA atstovą(-us), turinčius veto teisę.

VVG valdybos nariai ir NMA atstovas(-ai) informuojami apie būsimą vietos projektų atrankos posėdį ir gauna posėdžio medžiagą, įskaitant parengtas vietos projektų paraiškų vertinimo ataskaitas, ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas iki nustatytos vietos projektų atrankos posėdžio datos. Visi vietos projektų atrankos posėdžiai protokoluojami.

Vietos projektų atrankos posėdyje vietos projektų paraiškų vertintojai pristato svarstomų vietos projektų paraiškų vertinimo ataskaitas bei išvadas ir atsako į VVG valdybos narių, NMA atstovo(-ų) pateiktus klausimus.

Vadovaudamasi vietos projektų paraiškų vertinimo ataskaitomis VVG valdyba priima vieną iš galimų sprendimų:

- Skirti lėšas vietos projektui įgyvendinti.

- Neskirti lėšų vietos projektui įgyvendinti (sprendimo neskirti lėšų vietos projektui įgyvendinti motyvai nurodomi vietos projektų atrankos posėdžio protokole).
- Gražinti vietos projektą pakartotinai vertinti. Tokiu atveju VVG valdyba gražina vietos projekto paraišką vietos projektų paraiškų vertintojams ir nurodo pakartotinio vertinimo terminus ir motyvus. Vietos projektų paraiškų vertintojai privalo iš naujo įvertinti vietos projekto paraišką, atsižvelgiant į VVG valdybos pastabas, ir per nurodytą laiką pateikti VVG valdybai naują vietos projektų paraiškų vertinimo ataskaitą. Kitų vietos projektų paraiškų svarstymas atidedamas tol, kol bus gautos pakartotinio vertinimo išvados, išskyrus atvejus, kai pagal visas pateiktas vietos projektų paraiškas prašoma lėšų suma neviršija bendros kvietimui teikti vietos projektų paraiškas pagal konkrečią priemonę skirtos lėšų sumos.
- Atidėti sprendimo dėl lėšų vietos projektui įgyvendinti skyrimo priėmimą iki kito vietos projektų atrankos posėdžio ir posėdžio protokole nurodyti sprendimo motyvus. Kitų vietos projektų paraiškų svarstymas taip pat atidedamas iki kito vietos projektų atrankos posėdžio, išskyrus atvejus, kai pagal visas pateiktas vietos projektų paraiškas prašoma lėšų suma neviršija bendros kvietimui teikti vietos projektų paraiškas pagal konkrečią priemonę skirtos lėšų sumos.

VVG sprendimą dėl lėšų vietos projektui įgyvendinti skyrimo pateikia NMA tvirtinti ne vėliau kaip po 2 darbo dienų nuo vietos projektų atrankos posėdžio protokolo pasirašymo dienos. VVG sprendimas skirti lėšas vietos projektui įgyvendinti įsigalioja jį patvirtinus NMA.

VVG apie įsigaliojusį (t.y. NMA patvirtintą) sprendimą skirti lėšas vietos projektui įgyvendinti raštu informuoja pareiškėją per 5 darbo dienas, po NMA patvirtinimo. Taip pat VVG savo veiklos teritorijoje viešina informaciją apie įsigaliojusius sprendimus skirti lėšas vietos projektams įgyvendinti interneto tinklapyje adresu www.moletuvvg.lt, nurodydama pareiškėjo pavadinimą (jei pareiškėjas – juridinis asmuo), vietos projekto pavadinimą, trumpą vietos projekto aprašymą, vietos projekto paraiškos kodą ir skirtą lėšų sumą. NMA šią informaciją skelbia interneto tinklalapyje www.nma.lt.

Nusprendusi neskirti lėšų vietos projektui įgyvendinti VVG, per 5 darbo dienas po vietos projektų atrankos posėdžio protokolo pasirašymo, išsiunčia pareiškėjui informacinį raštą su paaiškinimais.

Pirmojo kvietimo teikti vietos projektų paraiškas metu pateikti, bet paramos negavę vietos projektai galės teikti patobulintas paraiškas paskelbus kitus kvietimus.

4.1.8.5. Vietos projektų vykdymo sutarčių sudarymas

VVG valdybai priėmus sprendimą skirti lėšas vietos projektui įgyvendinti ir jį patvirtinus NMA, VVG parengia trišalės vietos projekto vykdymo sutarties projektą ir jį suderina su NMA.

Jei pareiškėjas per nustatytą terminą vietos projekto vykdymo sutarties nepasirašo, lėšos vietos projektui įgyvendinti neskiriamos.

Pagal kvietimą teikti vietos projektų paraiškas nepanaudotos lėšos paskirstomos eilės tvarka geriausiai įvertintiems vietos projektams arba skiriamos pagal kitą kvietimą teikti vietos projektų paraiškas teikiamiems vietos projektams.

Vietos projekto vykdymo sutarties pasirašymo tvarka išdėstyta Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „LEADER metodo įgyvendinimas“ priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“, administravimo taisyklėse ir VVG parengtoje ir patvirtintoje kvietimo teikti vietos projektų paraiškas dokumentacijoje.

Vietos projekto vykdymo sutartis įsigalioja tą dieną, kai ją pasirašo Strategijos vykdytojas. Pareiškėjas prieš vietos projekto vykdymo sutarties pasirašymą privalo atsidaryti banke atskirą sąskaitą vietos projekto įgyvendinimo lėšoms.

Vietos projekto vykdymo sutarties turinį reglamentuoja Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „LEADER metodo įgyvendinimas priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“, administravimo taisyklės.

Informaciją apie pasirašytas vietos projektų vykdymo sutartis VVG viešins savo veiklos teritorijoje, nurodyma vietos projekto vykdytojo pavadinimą (jei vietos projekto vykdytojas – juridinis asmuo), vietos projekto pavadinimą, trumpą vietos projekto aprašymą, vietos projekto kodą ir skirtą lėšų sumą vietos projektui įgyvendinti. NMA šią informaciją skelbia interneto tinklalapyje www.nma.lt.

4.1.8.6. Lėšų vietos projektams įgyvendinti išmokėjimo tvarka

Vietos projekto, teikiamo VVG tinkamoms finansuoti išlaidoms apmokėti taikomas vienas iš dviejų išlaidų apmokėjimo būdų:

1. **Išlaidų kompensavimo su avansu mokėjimo būdas**, kuris gali būti taikomas tik juridinių asmenų, kurių veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymas, Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymas arba Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos fondų įstatymas, kitų juridinių ir fizinių asmenų įgyvendinamiems viešojo pobūdžio (nepelno) vietos projektams.

2. **Išlaidų kompensavimo (be avanso) mokėjimo būdas**, kuris gali būti taikomas privačių juridinių ir fizinių asmenų vietos projektams finansuoti.

Lėšų vietos projektams įgyvendinti išmokėjimo tvarką reglamentuoja Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „LEADER metodo įgyvendinimas“ priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“, administravimo taisyklėse ir VVG parengtose ir patvirtintose bendrosiose taisyklėse pareiškėjams.

VVG, vadovaudamasi Vietos projektų vykdytojų mokėjimo prašymų administracinės atitikties vertinimo vidaus taisyklėmis, atlieka vietos projekto vykdytojo mokėjimo prašymų administracinės atitikties tikrinimą. Mokėjimo prašymo administracinės atitikties tikrinimo metu nustatoma, ar pateikti visi reikalingi dokumentai, ar mokėjimo prašymas tinkamai užpildytas.

4.1.8.7. Vietos projektų įgyvendinimo ataskaitų rengimas ir teikimas

Vietos projekto vykdytojas teikia VVG šias projekto įgyvendinimo ataskaitas:

- tarpines vietos projekto įgyvendinimo ataskaitas;
- galutinę vietos projekto įgyvendinimo ataskaitą.

Vietos projektų įgyvendinimo ataskaitų rengimo ir teikimo tvarką reglamentuoja Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „LEADER metodo įgyvendinimas“ priemonę „ Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“, administravimo taisyklėse ir VVG parengtose ir patvirtintose bendrosiose taisyklėse pareiškėjams.

VVG parengia Tarpinės vietos projekto įgyvendinimo ataskaitos ir Galutinės vietos projekto įgyvendinimo ataskaitos formas.

VVG, vadovaudamasi vietos projektų vykdytojų pateiktomis vietos projektų įgyvendinimo ataskaitomis, rengia informaciją apie strategijos įgyvendinimo eigą ir galutinę strategijos įgyvendinimo ataskaitą ir teikia jas NMA.

4.1.8.8. Vietos projektų patikros

VVG, dalyvaujant NMA atstovui, atliks kiekvieno vietos projekto patikrą jo įgyvendinimo vietoje mažiausiai vieną kartą per vietos projekto įgyvendinimo laikotarpį. Jei VVG, dalyvaujant NMA atstovui, neatliko vietos projekto patikros jo įgyvendinimo vietoje, vietos projekto vykdytojui negali būti išmokėta galutinė lėšų vietos projektui įgyvendinti suma.

Vietos projektų patikrų vietoje tvarka numatyta Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „LEADER metodo įgyvendinimas“

priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“, administravimo taisyklėse ir VVG parengtose ir patvirtintose bendrosiose taisyklėse pareiškėjams.

4.1.8.9. Dokumentų tvarkymas ir saugojimas

VVG paskiria asmenį, atsakingą už vietos projektų bylas. Byla užvedama kiekvienai gautai vietos projekto paraiškai. Kiekvieno vietos projekto byloje turi būti:

- Kontrolinis lapas (pagrindiniai duomenys apie vietos projektą, žr. 4.4 lentelę);
- Vietos projekto paraiška ir papildomi dokumentai (leidimai, pritarimai, įstatai, sutartys, pirkimo konkursų dokumentai ir pan.);
- Susirašinėjimas ir vizitų į vietos projektų įgyvendinimo vietą ataskaitos;
- Vietos projekto įvertinimo lapas ir susirinkimo, kurio metu įvyko vertinimas, protokolas;
- Pasirašytos vietos projekto paramos sutarties kopija;
- Finansiniai dokumentai (paramos vietos projektui išmokėjimo prašymai, paramos išmokėjimo pavedimų kopijos, bankų išrašai ir kiti susiję dokumentai);
- Vietos projekto ataskaitos;
- Galutinis vietos projekto įvertinimas.

4.2 lentelė. Vietos projekto kontrolinis lapas

Vietos projekto numeris	
Vietos projekto pavadinimas	
Pareiškėjas, vietos projekto vadovas	
Adresas	
Telefonas	
El.paštas	
Faksas	
Vietos projekto paraiškos gavimo data	
Vietos projekto tikslas	
Vietos projekto uždaviniai	1 2
Vietos projekto rezultatų ir pasiekimų vertinimo rodikliai	1 2
Reikalingi leidimai	
Vietos projekto naudos ir privalumų įvertinimo balais rezultatai	
Patvirtintas / atmestas	
Sutarties pasirašymas / neigiamo atsakymo išsiuntimas	
Vizito į projekto vietą įrašai	
Paskirtos paramos suma	
Mokėjimų sąlygos	

Banko sąskaitos duomenys	
Gautos paramos išmokos	
Gautos vietos projekto vykdymo ataskaitos	
Galutinis vietos projekto įvertinimas	
Projekto įvertinimo pabaiga	

Tamsesni laukeliai pildomi tik toms vietos projektų paraiškoms, kurios buvo sėkmingos, t.y. buvo pasirašytos paramos sutartys.

Visi su vietos plėtros strategijos ir vietos projektų įgyvendinimu susiję dokumentai turi būti saugomi mažiausiai 10 metų nuo paramos strategijai ir vietos projektui įgyvendinti sutarties pasirašymo dienos, vadovaujantis Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymu ir Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklėmis ir Programos administravimo taisyklių nuostatomis.

Strategijos ir vietos projekto vykdytojai turi užtikrinti su strategijos / vietos projekto įgyvendinimu susijusių dokumentų saugumą ir prieinamumą, strategijos vykdytojo, Agentūros, Ministerijos, Valstybės kontrolės, Europos komisijos ir Europos audito rūmų įgaliotiems atstovams.

4.2. STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO FINANSINIS PLANAS IR JO PAGRINDIMAS

Visa Molėtų r. VVG parengtos vietos plėtros strategijos įgyvendinimui skirta paramos suma – 7 350 000 Lt. Iš šios sumos 6 157 500 Lt skiriama vietos projektų įgyvendinimui. VVG administravimo išlaidoms numatyta skirti 16.23 proc. skirtos paramos sumos, t.y. 1 192 500 Lt. Viešinimo veikla bus finansuojama iš administracinių lėšų.

Bendras vietos plėtros strategijos įgyvendinimo lėšų paskirstymas, nurodant numatomos ES paramos ir planuojamų nuosavų lėšų dydį, pateikiamas 4.3 lentelėje.

Strategijos įgyvendinimo biudžetas, t.y. VVG numatytas strategines priemones įgyvendinančių vietos projektų skaičius ir šiems projektams nustatytas maksimalus paramos dydis pateikiamas 4.4. lentelėje.

4.3.lentelė. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo lėšų paskirstymas

Strategijos priemonės pavadinimas	ES parama (tūkst. Lt)	Nuosavos lėšos (tūkst. Lt)	Iš viso (tūkst. Lt)
I. VIETOS PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO IŠLAIDOS			
1. DARNI KAIMO PLĖTRA – PATOGIOS IR PATRAUKLIOS GYVENTI BEI VEIKTI KAIMO APLINKOS KŪRIMAS	4444,985	444,5	4889,5
1.1. Kaimo atnaujinimas ir plėtra	4444,985	444,5	4889,5
2. KAIMO GYVENTOJŲ AKTYVINIMAS, NAUJŲ BENDRADARBIAVIMO FORMŲ	1712,515	342,5	2055,015

DIEGIMAS, PARTNERYSTĖS SKATINIMAS			
2.1. Kaimo gyventojų saviraiškos galimybių didinimas, aktyvumo ir pilietiškumo skatinimas	1215,165	243,0	1458,165
2.2. Jaunimo aktyvumo ir integravimosi į vietos bendruomenę skatinimas	497,35	99,5	596,85
Iš viso I:	6157,5	787,0	6944,5
II. VVG IŠLAIDOS			
VVG administravimo išlaidos	1192,5	0	1192,5
Iš viso (I+II):	7350,0	787,0	8227,0

4.4 lentelė. Strategijos įgyvendinimo biudžeto paskirstymas, numatant vietos projektų skaičių ir nustatant maksimalų paramos dydį šiems projektams

Prioritetai ir priemonės	Pavadinimas	Numatyta finansuoti projektų	Didžiausia paramos suma (Lt)	Iš viso (Lt)
1 PRIORITETAS. DARNI KAIMO PLĖTRA – PATOGIOS IR PATRAUKLIOS GYVENTI BEI VEIKTI KAIMO APLINKOS KŪRIMAS.				
1.1 priemonė	1.1. Kaimo atnaujinimas ir plėtra			
	<i>1.1.1. Veiklos sritis. Patalpų bendruomenės reikmėms atnaujinimas ir</i>	Ne mažiau 3	iki 690 000	2 035 851
	<i>1.1.2. Veiklos sritis. Viešosios aplinkos tvarkymas ir kūrimas, kultūros paveldo objektų išsaugojimas</i>	Ne mažiau 9	Iki 211 370	1 928 074
	<i>1.1.3. Veiklos sritis. Amatų gaivinimas ir plėtra</i>	Ne mažiau 2	Iki 240 535	481 060
Iš viso 1 prioritetas:		Ne mažiau 14		4 444 985
2 PRIORITETAS – KAIMO GYVENTOJŲ AKTYVINIMAS – NAUJŲ BENDRADARBIAVIMO FORMŲ DIEGIMAS, PARTNERYSTĖS SKATINIMAS				
2.1 priemonė	Kaimo gyventojų saviraiškos galimybių didinimas, aktyvumo ir pilietiškumo skatinimas			
	<i>2.1.1. Veiklos sritis. Parama socialinėms, kultūrinėms kaimo gyventojų ir organizacijų iniciatyvoms</i>	Ne mažiau 4	iki 200 000	835 165
	<i>2.1.1. Veiklos sritis. Švietėjiškos, pažintinės kaimo gyventojų veiklos rėmimas</i>	Ne mažiau 5	iki 76 000	380 000

2.2 priemonė	Jaunimo aktyvumo ir integravimosi į vietos bendruomenę skatinimas	Ne mažiau 2	iki 233 550	497 350
Iš viso 2 prioritetas:		Ne mažiau 11		1 712 515
IŠ VISO:		25		6 157 500

4.3. STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪROS BEI VERTINIMO SISTEMA

4.3.1. Priežiūros ir vertinimo organizavimas

Molėtų r. VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo priežiūrą ir vertinimą atliks tam tikslui sudaryta *Priežiūros grupė*, kurią sudarys VVG paskirti atsakingi nariai kartu su VVG darbuotojais.

Priežiūros grupės funkcijos – vykdyti vietos plėtros strategijos įgyvendinimo patikrą, vertinti pasiektą pažangą ir rezultatus. Priežiūros grupė rinkis informaciją, reikalingą strategijos įgyvendinimo įvertinimui atlikti.

Siekiant užtikrinti kokybišką vietos plėtros strategijos įgyvendinimo priežiūrą bei vertinimą:

- Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pradžioje VVG surinks pirminius atskaitos (bazinius) duomenis, kuriais remiantis bus matuojamas strategijos poveikis. Pirminiai atskaitos duomenys bus renkami klausimynų pagalba. Klausimynų rengimas ir apklausos vykdymas bus finansuojamas iš VVG strategijos įgyvendinimo administracinių lėšų.
- VVG strategijos vertinimas bus atliekamas pagal VVG parengtus vertinimo ir priežiūros kriterijus.
- Produkto rodikliai bus vertinami 1 kartą per pusmetį.
- Rezultato rodikliai bus vertinami 1 kartą per metus.
- Poveikio rodikliai bus vertinami įgyvendinus vietos plėtros strategiją.
- Galutinis vietos plėtros strategijos vertinimas bus atliekamas 2015 metų II pusmetyje.
- Duomenys apie produkto ir rezultato pasiekimus bus imami iš vietos projektų įgyvendinimo ataskaitų, vizitų į projektų įgyvendinimų vietas, protokolų ir kitų šaltinių.
- Metinę strategijos įgyvendinimo eigos ataskaitą, pasiremddama aukščiau minėtais duomenų šaltiniais, parengs VVG sudaryta *Priežiūros grupė*. Apibendrinti rezultatai bus pristatomi VVG visuotiniam susirinkimui, viešinami vietos spaudoje, VVG interneto svetainėje.

4.3. 2. VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo priežiūros ir vertinimo rodikliai

Priežiūros vykdymo tikslas – atsakyti į du pagrindinius klausimus:

- ar strategija įgyvendinama taip, kaip buvo planuota?

- ar pasiekti tokie rezultatai, kokie buvo numatyti?

Todėl vietos plėtros strategijos įgyvendinimo priežiūrai atlikti svarbu nustatyti jos vertinimo rodiklius. VVG strategijos įgyvendinimo vertinimui rodiklius nustatė pagal kiekvieną vietos plėtros strategijos priemonę atskirai.

MOLĖTŲ R. VVG NUSTATYTI VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMO RODIKLIAI

I prioriteto „Darni kaimo plėtra – patogios ir patrauklios gyventi bei veikti kaimo aplinkos kūrimas“ 1.1 priemonės „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ įgyvendinimo vertinimo rodikliai

Rodiklio tipas	Rodiklis	Tikslas
Produkto	Paremtų kaimų atnaujinimo projektų skaičius	14 vnt.
	Rekonstruotų visuomeninės paskirties pastatų skaičius	3 vnt.
	Sutvarkytų, atnaujintų ir išsaugotų kaimo paveldo objektų ar visuomeninės paskirties erdvių skaičius	9 vnt.
	Sukurta, įrengta amatų centrų, kiemų, kiemelių, prekyviečių	2 vnt.
Rezultato	Kaimo gyventojų, kurie naudojami projektų rezultatais, skaičius	1 200 žm.
	Kaimo gyventojų, kurie naudojami pagerintomis paslaugomis skaičius	500 žm.
Poveikio	Padidėjęs vietos gyventojų pasitenkinimas kaimo aplinka, gyvenimo sąlygomis	10 proc. projektų rezultatais besinaudojančių kaimo gyventojų, teigiančių, kad jų pasitenkinimas kaimo aplinka, gyvenimo sąlygomis padidėjo

II prioriteto „Kaimo gyventojų aktyvinimas – naujų bendradarbiavimo formų diegimas, partnerystės skatinimas“ 2.1 priemonės „Kaimo gyventojų saviraiškos galimybių didinimas, aktyvumo ir pilietiškumo skatinimas“ įgyvendinimo vertinimo rodikliai

Rodiklio tipas	Rodiklis	Tikslas
Produkto	Paremtų projektų skaičius	9 vnt.
	Socialinių, kultūrinių kaimo gyventojų ir organizacijų iniciatyvų skaičius	4 vnt.
	Švietėjiškų, pažintinių kaimo gyventojų iniciatyvų skaičius	5 vnt.
Rezultato	Naujai susikūrusių kaimo bendruomenių / kt. organizacijų skaičius	2 vnt.

	Kaimo gyventojų, kurie naudojami projektų rezultatais, skaičius	1 200 žm.
Poveikio	Pagerėjusi kaimo socialinė kultūrinė aplinka kaime	20 proc. projektų rezultatais besinaudojančių kaimo gyventojų teigiančių, kad kaimo socialinė kultūrinė aplinka pagerėjo

II prioriteto „Kaimo gyventojų aktyvinimas – naujų bendradarbiavimo formų diegimas, partnerystės skatinimas“ 2.2 priemonės „Jaunimo aktyvumo ir integravimosi į vietos bendruomenę skatinimas“ įgyvendinimo vertinimo rodikliai

Rodiklio tipas	Rodiklis	Tikslas
Produkto	Jaunimo organizacijų (ar jaunimo interesus atstovaujančių organizacijų), pateikusių vietos projektus, skaičius	2 vnt.
	Paremtų projektų skaičius	2 vnt.
	Kultūrinių, švietėjiškų, ugdomųjų renginių skaičius	2 vnt.
	Sukurtų jaunimo laisvalaikio užimtumo priemonių skaičius	2 vnt.
Rezultato	Naujai susikūrusių jaunimo ar jaunimo interesus atstovaujančių organizacijų skaičius	1 vnt.
	Jaunų žmonių, kurie naudojami projektų rezultatais, skaičius	300 žm.
Poveikio	Pagerėjusios kaimo jaunimo socialinio, kultūrinio bei laisvalaikio aktyvumo sąlygos	20 proc. projektų rezultatais besinaudojančio jaunimo, teigiančio, kad jų socialinio, kultūrinio, laisvalaikio aktyvumo sąlygos pagerėjo

4.3.3. VVG veiklos vertinimo procedūra

Svarbus ir VVG veiklos vertinimas. VVG veikla bus vertinama pagal kiekybinius (posėdžių lankomumas) ir kokybinius (socialinių partnerių grupės įvertinimas) kriterijus. Šį vertinimą atliks VVG darbuotojai, įdarbinti strategijos įgyvendinimui. Be to numatoma atlikti VVG teritorijos bendruomenių ir VVG situacijos analizę. Tam tikslui ketinama pasitelkti konsultantus.

VVG įdarbintų darbuotojų veikla bus vertinama kartą per pusmetį, aptariant VVG veiklos pažangą ir darbuotojų tobulinimosi poreikius.